

Ungdommens kirkemøte 2019 sak 07/19

Gudstjenester i konfirmasjonstiden

Vedtak

Innledning

Kirkemøtet skal i 2020 etter planen vedta ny liturgi for konfirmasjonstidens gudstjenester. Forslaget til liturgi har vært ute på høring og har fulgt saksgangen i tråd med regelverket for liturgisaker. Høringssaken gjaldt bønnene i presentasjonsgudstjenesten samt liturgien i den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten.

Saken som har vært på høring skal behandles i Bispemøtet i midten av oktober. Kirkerådets Utvalg for ungdomsspørsmål har levert et høringssvar på vegne av ungdomsdemokratiet. UKM 2019 mener at mange viktige perspektiver i høringsdokumentet er ivarettatt i svaret til Utvalg for ungdomsspørsmål. Siden saken allerede er en læresak i Bispemøtet vil UKM 2019 nå konsentrere arbeidet om de øvrige gudstjenestene i konfirmasjonstiden.

Liturgiforslaget som har vært på høring framhever følgende:

1. Konfirmasjonsgudstjenesten som dåpspåminnelse, forbønns- og velsigneshandling
2. Konfirmasjonstiden som dåpsaktualisering og tilknytningstid til kirken

Det er særlig det siste perspektivet i punkt 2 som nå vil bli behandlet: *Konfirmasjonstiden som tilknytningstid til kirken, og gudstjenestenes plass og rolle i dette.*

UKM 2019 legger saksbeskrivelsen til grunn og velger å konsentrere arbeidet ut fra følgende to spørsmål:

- Hvordan kan konfirmantene bli kjent med gudstjenestens liturgi gjennom konfirmantopplegget?
- Hva kjennetegner en god konfirmasjonsgudstjeneste?

Gudstjenesten, en samling for hele menigheten

Gudstjenesten består av ord, toner og handling. For å forstå det en er med på, må den enkelte lære hva gudstjenesten er og hvorfor den er formet slik den er. Et utgangspunkt for å tenke kreativt om konfirmasjonstidens gudstjenester er å se på de åpninger som liturgien gir rom for. Muligheten til å gjøre lokale valg er forankret både i rubrikkene til hovedgudstjenesten¹ og i Alminnelige bestemmelser².

---

¹ For eksempel: i rubrikk til Kyrieleddet: *I særskilte gudstjenester kan også et annet kyrie benyttes. Ved enkelte gudstjenester kan en annen lovsang eller ett eller flere lovsangsomkved benyttes.*

² For eksempel: i prekenform, forbønner, nattverdbønn mm (fastsatt av Kirkemøtet 2011, revidert av Kirkemøtet 2019)

UKM 2019 understreker at gudstjenesten er en samling for hele menigheten, også de gudstjenester som er tilrettelagt av og for ungdom. Et viktig anliggende gjennom konfirmasjonstiden må være å integreres i menighetens liv. For å føle seg som en del av dette, er det viktig at ungdommene ses som hele mennesker.

Det må være samsvar mellom konfirmasjonsundervisningen og gudstjenestene. Det må være en balanse mellom undervisning i tro, liturgi og kirkelige handlinger på den ene siden, og aktuelle etiske og samfunnsmessige spørsmål på den andre. Disse perspektivene henger sammen, og sammenhengen må gå som en rød tråd gjennom hele konfirmasjonstiden.

Hvordan setter vi det å være et helt menneske med alt det innebærer i sammenheng med liturgiens ledd, salmer, bønner eller bibelfortellinger? Vi kan hver for oss ha et Kyrierop eller et Gloria, men vi ser ikke denne sammenhengen så lett av oss selv hvis ingen forteller oss det.

UKM 2019 har diskutert antall gudstjenester i konfirmasjonstiden, som ifølge Plan for trosopplæring skal være åtte. UKM 2019 mener at dette er en viktig del av undervisningen og bør opprettholdes. Å bli kjent med liturgiens språk krever gjentakelse over tid. Ut over de tre faste gudstjenestene (presentasjons- samtale- og konfirmasjonsgudstjenesten) skal konfirmantene delta på fem øvrige. I de gudstjenestene hvor konfirmantene ikke skal ha spesifikke oppgaver, bør det gis en veiledning om hvilke gudstjenester som anbefales, ut fra kirkeårets preg og gudstjenestens karakter. Der hvor leir er en integrert del av undervisningsløpet, bør gudstjenestelivet også ha en sentral plass. Opplevelser fra leir kan skape gode minner for livet.

Gudstjenesten, et rom for å utforske liturgien

Konfirmantene bør oppfordres å komme til lederne og etterspørre ulike temaer som de ønsker skal knyttes til gudstjenestene. Her må dialogen være gjensidig. De bør få tilbud om å delta som medliturger i gudstjenestene eller i arbeidet rundt disse. UKM 2019 mener at i nettopp dette arbeidet er det rom for å utforske hvor mye av liturgien som kan ivaretas av konfirmantene, slik at de liturgiske rollene løses noe fra den tradisjonelle praksisen. Dette må selvfølgelig gjøres i henhold til tjenesteordning og sakramentsforvaltning. Det må også øves. Dersom dette fungerer, er det en viktig praktisk lærings- og mestringsopplevelse.

Alternativt bør konfirmantene inviteres til å være med på å forberede og gjennomføre andre arrangementer i menighetens trosopplæringstilbud, hvis de foretrekker det som alternativ til tjeneste under gudstjenesten. Det bør være praktiske aktuelle valgmuligheter fordi konfirmantene er en mangfoldig gruppe. Der hvor menigheten har kor, band eller

aldersbestemte interessegrupper som er ressurser for gudstjenestelivet, bør dette også anbefales for konfirmantene.

Konfirmantene må bli tatt godt imot og ivaretatt av de som er gudstjenesteledere. Kirken må være tydelig på at den skal være et trygt rom for alle. Lederne må sørge for å bli kjent med gruppens mangfold og ressurser. De må vise og ha forståelse for den enkeltes bakgrunn, identitet, seksualitet og funksjons evne. Lederskapet kan her innhente ressurser når det gjelder kulturelle tradisjoner, liturgi, salmer eller sanger på andre språk.³

Konfirmantene bør involveres som medskapere i gudstjenestearbeidet, og de må være godt forberedt til sine oppgaver. UKM 2019 vil oppfordre til at det gjøres en evaluering sammen med dem i etterkant. Dersom gudstjenestearbeidet ikke oppleves som en meningsfull og god erfaring, kan det motvirke motivasjonen for den videre deltakelsen.

Liturgien har elementer som er opp til flere tusen år gamle, men som er blitt uttrykt på forskjellig vis gjennom tiden. Liturgien er alltid i endring og står i et spenn mellom fortid og nåtid. Gudstjenesten har en utfordring når det kommer til å formidle, uten å overforklare. Det krever profesjonell kompetanse å være en god liturg, og det ligger mye pedagogikk i god liturgisk utførelse.

UKM 2019 mener at det er helt nødvendig at konfirmantene inviteres til å bli kjent med kirkerommet og kirkekunsten, ved å se og kjenne på rommets utforming og bli kjent med inventaret (orgel, døpefont, alterring og prekestol mm).

Gudstjenesten, et rom for læring

UKM 2019 vil minne om at i dag er konfirmasjonstiden kanskje det første selvstendige møte med gudstjenesten for noen av konfirmantene. De er der med en helt spesiell motivasjon og forpliktelse, og de skal arbeide med egne trosuttrykk gjennom mange slags læringsarenaer. Det er viktig å gi et godt førsteinntrykk, fordi dette legger grunnen for et vedvarende kirkeliv.

I starten av konfirmasjonstiden bør konfirmantene inviteres til et «frislipp i kirkerommet» hvor man kan bli kjent med kirkerommet og de ulike elementene i en kirke. Kirkerommet er en skattkiste som fornyer seg etter det blikket som ser. Uansett alder og kjennskap kan rommet tale på nytt til den som er der. Derfor kan et «frislipp» være verdifullt uansett den enkeltes forforståelse. Et arrangement som dette må selvfølgelig ledsages av et pedagogisk eller liturgisk opplegg.

Menigheten kan, ved starten av konfirmasjonstiden, arrangere en «førstereisgudstjeneste» hvor gudstjenesten gjennomføres med et tydeligere pedagogisk grep enn vanlig. Leddene kan illustreres, visualiseres eller utføres på en måte som er inspirerende og fornyende, også for kirkegjengere som har en stor fortrolighet med det som skjer. Dette kan være artig og gi et effektivt grunnlag for å ville lære mer. UKM 2019 mener at ettersom kirkerommet kalles kirkeskip, er ordene *kirkeskip og førstereis* i seg selv en god ordkombinasjon å arbeide ut fra.

---

³ Vi viser til vedtak fra UKM 2018 i saken om hovedgudstjenesten (sak 7/18) og fremmedfrykt (sak 8/18)

Konfirmantene må engasjeres, og øvrige aktuelle lokale ressurser, som f.eks. kor, musikere og søndagsskole trekkes inn.

Gudstjenesten er som et måltid med mange småretter i en komposisjon. Det er fullt mulig å ta ut én og én del og smake på den. En pedagogikk som ikke serverer alt på en gang, men fordeler gudstjenestens innhold på samlinger, leir og andre arrangementer, kan være lettere å ta imot og fordøye.

UKM 2019 mener at dersom konfirmasjonsundervisningen presenterer smakebiter på salmer, tekster, bønner og ledd og praktisering av liturgi underveis i undervisningsåret kan det gi motivasjon til involvering og tilknytning til gudstjenestelivet i menigheten. Også for dem som gjennom oppveksten har deltatt i kirkens trosopplæring eller andre kirkelige tilbud kan dette gi impulser til fornyet forståelse og dypere tro.

UKM 2019 vil særlig rette oppmerksomheten på hvor viktig det er at konfirmantene får kjenne på et eierskap til gudstjenesten og kirken i løpet av deres undervisningstid.

Her vil UKM 2019 framheve

- at liturgiundervisningen forteller om historisk bakgrunn og om relevans for livet og for troen
- at lederne og de som forestår gudstjenestene er engasjerte og inspirerende
- at konfirmantene får gudstjenesteoppgaver som de liker eller har interesse for
- at det er rom for å utforske liturgi og kirkerom, for eksempel ved
  - å utforske de liturgiske rollene i gudstjenestearbeidet
  - å lage en gudstjeneste fra blanke ark (f.eks. at konfirmantene utformer liturgi, skriver bønner o.a.)
- at gudstjenestearbeidet knyttes til ulike gudstjenestetyper, leir- eller weekendsamlinger (f.eks. assistere ved liturgisamlinger knyttet til Lys våken, Tårnagent mm)
- at det øves på liturgiledd, symbolhandlinger og salmer gjennom hele undervisningstiden

Oppfordringer:

UKM 2019 oppfordrer menighetene til

- å utarbeide en forslagsliste til aktuelle gudstjenester når konfirmantene skal delta uten å ha spesifikke oppgaver
- å arrangere «*Førstereisgudstjeneste i kirkeskipet*» ved starten av konfirmasjonstiden

UKM 2019 oppfordrer de ansvarlige for konfirmasjonsundervisningen til

- å gi rom for at konfirmantene kan være med å forberede og gjennomføre andre arrangementer i menighetens trosopplæringstilbud, som et alternativ til ministranttjeneste under gudstjenesten
- å fordele smakebiter på salmer, tekster, bønner og liturgiske ledd utover hele undervisningsforløpet

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens kirkemøte 2019

- å ta i bruk utarbeidede gode og praktiske veiledninger om gudstjenesten og kirkerommet.